

	א 1100/98	בית משפט השלום ירושלים
		מוקדי עדנה
<u>התובע/ים/ות</u>	עו"ד גנסינ דורון	ע"י ב"כ עוה"ד
	נגד	עירית ירושלים
<u>הנתבע/ים/ות</u>	עו"ד לוי עוזי ואח'	ע"י ב"כ עוה"ד

פסק-דין חלקיהרקע

1. התובעת, ילידת 23.11.38, נתקלה עם רגלה במהמורה במדרכה רעועה ברחוב שלומציון המלכה בירושלים, נפלה ונחבלה. התאונה ארעה ביום 10.8.93 כאשר היא היתה בת 55. היום היא בת 62.5.

החבות

2. בדיון שהתקיים ביום 28.1.01, הגיעו הצדדים להסכמה חלקית לפיה החבות של הנתבעת כלפיה התובעת תועמד בשיעור 52%. באותו דיון, הגיעו התובעת ונתבעים אחרים (אשר, על פי הנטען, הוציאו כסאות מחנות לאותה מדרכה ותרמו לקרות התאונה) להסדר כספי ביניהם. נותר לדון בשאלת הנוק.

הנכות

2

3. כתוצאה מהתאונה, נשברה עצם ירך ימין של התובעת. בניתוח שעברה בסמוך לאחר התאונה, הוחזר השבר למקומו וקובע בעזרת מסמר החלקה ובורג. ביום 31.5.95, עברה התובעת ניתוח נוסף להוצאת קיבוע פנימי מהירך. מאוחר יותר, התפתח נמק אוסקולרי של ראש הירך השבור. ביום 10.7.96, עברה התובעת ניתוח שלישי שבו בוצעה החלפה שלמה במפרק הירך.

7

8

4. נשמתה מטעם התובעת בתחום האורטופדיה, ד"ר מ. יצחקי, קבע כי לתובעת נגרמה נכות צמיחה בשיעור של 30% לפי סעיף 48 (1) (ז) לתקנות המוסד לביטוח לאומי. אותו סעיף קובע הגבלה בינונית בכל תנועות הירך. גם המומחה מטעם הנתבעת, ד"ר ר. גלר, הגיע למסקנה דומה לגבי שיעור הנכות. שני המומחים דיווחו שהתובעת הולכת עם צליעה קלה, והתלוננה בפניהם על קושי לבעליה וירידה במדרגות, בהליכה ממושכת ובריבוד ועל כאבים בפרק הירך, תלונות שלא נשלחו על ידיהם. התובעת, בעדותה, חזרה על אותן תלונות. עדויות דומות נמסרו על ידי בעלה וחברותיה לעבודה. יש להעדיף עדויות אלה על פני עדות החוקר מטעם חברת הביטוח, שהעיד שלא הבחין בכל מגבלה אצל התובעת. יצוין כי החוקר מסר עדות שטחית ולא תמך את עדותו בסרט מצולם, כמקובל אצל חוקרי ביטוח.

1

5. שני המומחים גם הסכימו כי התובעת תזדקק לניתוח נוסף (רביעי) לרביזיה של פרק הירד, לצורך החלפת פרוטזה שהושתלה בירד, שאורח חייה במוצע לא יותר מ 20 שנה. אולם קיימת מחלוקת ביניהם לגבי סיכויי של אותו ניתוח. לדעת ד"ר יצחקי, מדובר בניתוח מסובך בהרבה מהניתוח האחרון, עם סיכוי גבוה יותר לכשלון. במיטה וניתוח כזה נכשל, הרי קיים מצב המתואר בסעיף 48 (1) (א) לתקנות ("מפרק נדי") שבו נכותה תגדל לשיעור של 70%. המומחה קבע כי עלות הניתוח כ- 30,000 ₪. לעומתו, טוען ד"ר גלר שבניתוח העתידי יהיה צורך להחליף רק אחד מהחלקים של פרק הירד. לדעת ד"ר גלר, מדובר בניתוח קל יחסית שלאחריו תהיה התובעת מוגבלת למשך שבועיים עד להחלמת הרקמות הרכות שיפגעו בניתוח. בעקבות הניתוח, לא ישתנו אחוזי הנכות. לדעתו, לעולם לא תגיע התובעת למצב של 70% נכות.

12

6. בינם הצדדים הסכימו ששתי חוות הדעת יונחו בפני בית המשפט מבלי שיחקרו המומחים.

14

7. לאור הסיכון, הלא ודאי, להחמרה בעקבות הניתוח הבא הצפוי לתובעת (בעוד כ 15 שנים כאשר תזדקק לו), החלטתי לפסוק לתובעת תוספות גלובליות לראשי הנזק של כאב וסבל ושל עזרה בעתה, אשר ישקפו את השפעת ההחמרה מחד וחוסר הוודאות לגבי הסיכון, מאידך. המשך הדיון לגבי אמותן תוספות ייעשה להלן בכל אחד מהפרקים הרלוונטיים.

19

20

21

כאב וסבל

23

8. בפני לפסוק פיצוי בגין כאב וסבל, הבאתי בחשבון את הנסיבות הבאות:

א. הצאבים שהתובעת סבלה בנפילה עצמה כתוצאה משבירת עצם הירד.

ב. שיעור נכות הצמיתה (30%).

ג. צמי אשפוז עד כה וימי אשפוז נוספים במהלך הניתוח הבא הצפוי לה.

ד. הצמיתה של הנכות פונקציונלית באופן שהיא גורמת למגבלת תנועה בהליכה, לכאבים ולהפרעה להנעת החיים.

ה. הפצאב והסבל הכרוך בשלושת הניתוחים שעברה ובניתוח הרביעי הצפוי.

ו. שנת צלקות משמעותיות שנגרמו לה באיבר הפגוע (אחת באורך 18 ס"מ והשניה באורך 23 ס"מ).

ז. הפגבלות הקשה שהיתה לה אחרי שלושת הניתוחים שעברה (תקופה מצטברת – לפי הראיות שהביאה – של כ 10 חודשים), כאשר אחרי כל ניתוח נאלצה להיעזר תחילה בכסא גלגלים, אחר-כך בדליכון ובמקל הליכה, עד שהצליחה ללכת ללא מכשירי עזר.

ח. הצמיתה הכרוכה בהגעה לטיפולים רפואיים ופיזיותרפיה.

ט. עוגמת הנפש כתוצאה מכך שנאלצה להגיע לתזונת בנה, בסמוך לאחר האישפוז הראשון, לעיני כל, בכסא גלגלים, במצב של כאבים.

י. עוגמת הנפש מכך שנהפכה להיות אישה עם צליעה, גם אם מדובר בצליעה קלה.

4

9. במתחשב בכל האמור, אני פוסק לתובעת פיצוי גלובלי בגין כאב וסבל בסך 200,000 ₪. לאור העובדה כי חלק מהפיצוי קשור בעבר וחלק קשור בעתיד, ישא הסכום ריבית והפרשי הצמדה מהיתם.

8

10. פנוסף, בשל הסיכון להתמרה במצבה אחרי הניתוח הרביעי הצפוי (סעיפים 5-7 דלעיל), אני פוסק לתובעת תוספת פיצוי בשיעור של 10,000 ₪ (המתושב לפי 15,000 ₪ שהם ככפל הפיצוי בגין כאב וסבל לפי חוק הפלת"ד עבור 20% נכות נוספים בניכוי גיל $0.6419 X$ (מקדם החיוון ל 15 שנה)).

13

14

15

16

טיפולים רפואיים

18

11. לתובעת ביצעה את הניתוחים שעברה במסגרת שירות רפואי פרטי. יש לכך הצדקה בנסיבות המקרה דנן. מדובר בניתוחים מורכבים יחסית, שהאחרון נעשה בעקבות סיבוכים שהתפתחו. המקרה אירעה לפי תחולתו של חוק ביטוח בריאות ממלכתי. בכל מקרה, לפי ע"א 5557,6881/95 סהרוב, אלחדד, הנטל להוכיח זכאות הניזוק לקבלת טיפולים דרך קופת חולים מוטל על המזיק, והנתבעת לא הרימה את הנטל. הנימוקים הנ"ל יפים גם לגבי ביצוע הניתוח העתידי הצפוי דרך

שר"ש

25

12. לתובעת הגישה קבלות המעידות על טיפול רפואי כמפורט להלן:

27

תאריך הקבלה	הסכום (₪)	סוג הטיפול
30/08/93	₪ 7716	28. עלות ניתוח מסמור
11/1/94	₪ 128	29. א. מד"א
7/6/95	₪ 3000	30. ב. ניתוח הוצאת מסמור
2/8/95	₪ 200	31. ג. בדיקת פרופי דקל
8/2/96	₪ 440	32. ד. בדיקת די"ר מתן
28/2/96	₪ 180	33. ה. חתעמלות
2/4/96	₪ 350	34. ו. חתעמלות
30/4/96	₪ 270	35. ז. חתעמלות
		36. ח. חתעמלות

3

7/5/96	500 ₪	בדיקת פרופי דקל	ט. 1.
30/5/96	210 ₪	התעמלות	י. 2.
4/6/96	380 ₪	בדיקת די"ר מתן	י"א. 3.
18/6/96	440 ₪	בדיקת די"ר שיפמן	י"ב. 4.
9/7/96	17962	ניתוח החלפת מרפק	י"ג. 5.
22/7/96	150 ₪	אמבולס	י"ד. 6.

7

אני פוסק לתובעת פיצוי בגובה הטיפולים הנ"ל בצירוף ריבית והפרשי הצמדה מהמועד של כל אחד מהתשלומים.

10

13. בנוסף, אני פוסק לתובעת פיצוי בגין הניתוח העיתידי כדלקמן: עלות הניתוח 30,000 ₪ X 0.3419 (מקדם היוון לעוד 15 שנים כאשר צפוי הניתוח) = 19,257 ₪.

13

14. הוצאת התובעת ביקש תוספת גלובלית בעבור הוצאות של פיזיותרפיה וטיפול בבריכת שחיה. לא הובאו ראיות לכך. תזקה על התובעת ששמרה, והגישה, קבלות בגין כל הטיפולים שזקקה להם.

16

עזרה בעבר

18

15. עמי תצהיר התובעת, בעלה, מר דניאל מוקדי, סעד אותה בתקופות אי הכושר שלאחר התאונה ולאחר כל אחד מהניתוחים שעברה. הבעל הצהיר כי נאלץ לעזוב את עבודתו עד לתאונה, כשגריר ישראל בצילה, ולשהות לצידה של אשתו כדי לסעוד אותה למשך חמישה חודשים. הוא נאלץ להקדיש זמן כדי להסיע אותה לטיפולים ולעבודה (לאחר שחזרה לעבודה, בתקופות שלא יכולה לנסוע בכוחות עצמה). גם במהלך שנים מאז התאונה, הוא נאלץ ליטול על עצמו מטלות נוספות בבית שאשתו היתה מבצעת בעבר.

25

16. לגבי התקופה הראשונה של חמישה חודשים לאחר התאונה, ולגבי החודשים הנוספים של ההחלמה אחרי הניתוח השני והשלישי, יש לפסוק פיצוי בגין עזרת הבעל. יש להניח כי התקופות הסמוכות לאחר הניתוחים (עד שהתובעת יכלה ללכת באמצעות הליכון), היתה התובעת זקוקה לעזרת צמודה ואינטנסיבית יותר, ובהמשך תקופות החלמה, לעזרה פחותה יותר.

לגבי טובה הפיצוי, למרות הצהרה הבעל, לא הוכיח הבעל באמצעות ראיות חיצוניות, כמצופה, שהוצאת הפסיד 5 חודשי שכר בשל הצורך לסעוד את אשתו, ואם כן, מה גובה השכר שהפסיד. החלפתי לפסוק פיצוי המבוסס על סכום של 2,000 ₪ לחודש למשך 7 חודשים ו- 1000 ₪ לחודש למשך 33 חודשים, ובסה"כ 20,000 ₪. הסכום ישא הפרשי הצמדה וריבית ממועד אמצע שבין הניתוחים – 1.1.95.

35

17. בנוסף לעזרתו של הבעל, העסיקה התובעת מאז התאונה עזרה מוגברת לביצוע עבודות משק הבית. הדבר מוצדק נוכח טיב נכותה וחומרתה. לפי תצהירי התובעת ובעלה, לפני התאונה, הם העסיקו עזרה על בסיס של 300 ש"ח לחודש. לאחר התאונה, גדל הצורך בעזרה להיקף של כ-800 ש"ח. עזרת משק הבית, גבי ציונה ועלני, העידה שהתובעת משלמת לה שכר בסך 600 ש"ח לחודש. התובעת לא הביאה ראיות חיוביות (מלבד עדות בעלה), כגון תלושי שכר או קבלות, כדי להוכיח את גובה השכר. בנסיבות אלה, יש להעדיף את העדות הפחות נוחה מבחינתה של התובעת מבין העדויות שמטעמה ולקבוע כי היום משלמת התובעת 600 ש"ח לחודש לעזרת משק הבית. יש לפסוק לתובעת את ההפרש של 300 ש"ח לחודש בין עלות העזרה היום לבין עלות העזרה לפני התאונה X 8 שנים X 12 חודשים = 28,800 ש"ח בצירוף ריבית והפרשי הצמדה ממועד אמצע – 108.97.

ב"כ התובעת ביקש אמנם לפסוק סכום חודשי גלובלי בגין עזרה, בהסתמך על פסק-הדין של בית המשפט המחוזי בירושלים בע"א 4240/98 סהר נ. חוונדיאלשווילי (לא פורסם), שאישר פסק-דין של בית המשפט השלום בת.א. 19905/92. באותו מקרה, העריך בית המשפט כי החמרה במצבה של התובעת בעקבות התאונה מצדיק תוספת עזרה בשיעור של 500 ש"ח לחודש. אולם באותו פסק-דין, לא היו ככל הנראה בפני בית המשפט ראיות המוכיחות את עלות העזרה בהווה בהשוואה לעבר, וכפי שישנן במקרה הנדון, ויש להעדיף חישוב על פי אותן ראיות על פני הערכה.

17

18. בעלה של התובעת העיד שכתוצאה מהתאונה, הוא נאלץ לוותר על תפקיד בכיר מטעם משרד החוץ במדינה במערב אירופה, ונשאר בתפקיד בכיר במשרד החוץ בארץ. לטענתו, מקובל במשרד החוץ שלאחר שהות של שנתיים – שלוש בארץ, יוצא העובד לשירות נוסף בחו"ל. לדבריו, אילו היה יוצא שוב לשליחות, היתה המדינה מממנת את הוצאות העזרה במשק הבית בחו"ל, כפי שעשתה בתקופה שבה שימש כשגריר בצ'ילה. לאור זאת, מבקשת התובעת פיצוי עבור מלוא הוצאות משק הבית ששילמה בתקופה שבה היא היתה אמורה לשהות עם בעלה בשליחות ולזכות במשק בית חינם.

עדות הבעל, שהיתה עדות יחידה לענין האפשרות של שליחות נוספת לחו"ל, לא היוותה הוכחה מספקת כדי להוכיח כי אכן היה מיועד לקבל תפקיד של שגריר במדינה אחרת שעליו וויתר בגלל התאונה והשלכותיה. גם לא הובאה עדות מטעם משרד החוץ לגבי סוג תפקיד שהוא היה אמור לקבל לאחר סיום הקדנציה שלו כשגריר בצ'ילה, והתנאים הנלווים אליו, או על קיומם של נוהל או נוהג לגבי תכיפות מינויים של עובדי משרד החוץ במעמדו לתפקידי שגריר. לפימקד הדרישה נדחית.

31

עזרת צעתיד

33

19. מש לפסוק לתובעת פיצוי עבור תוספת העזרה במשק הבית שאליה תזדקק, כפי שהיא נזקקת היום, עד לגיל 75, שבו אני מעריך שהיתה צריכה בכל מקרה לשכור תוספת עזרה מפאת מגבלות גיל. מחישוב הינו 300 ₪ X 124.9556 (מקדם היוון ל- 150 חודשים) = 37487 ₪.

4

20. מש לפסוק לתובעת פיצוי בגין עזרה לאחר הניתוח הרביעי הצפוי (בהנחה שהניתוח יצלח) באופן גלובלי בשיעור של 5,000 ₪ X 0.6419 (מקדם היוון ל 15 שנה) = 3210 ₪.

7

21. מש לפסוק לתובעת פיצוי בשל הסיכון שהניתוח הרביעי לא יצלח, שתהיה החמרה במצבה ושהיא תזדקק לעזרה סעודית לפחות חלקית (ראה סעיפים 5-7 דלעיל). אני מביא בחשבון לצורך כך את החמרה הצפויה במצבה אם הסיכון יתממש, את גילה המתקדם של התובעת במועד הניתוח הצפוי (77.5, בעוד 15 שנה) לעומת תוחלת חייה (82.5), את הסיכוי שבלאו הכי היתה מזדקקת באותו גיל לעזרה סעודית והסתברות שהסיכון כלל לא יתממש. אני פוסק לה פיצוי גלובלי בסך 32,000 ₪ (שהם 50,000 ₪ X 0.6419 (מקדם ההיוון ל 15 שנה)).

14

נסיעות/ניידות

16

22. מש לפסוק לתובעת פיצוי בגין עלות הנסיעות שבעלה הסיע אותה לטיפולים הרפואיים ולעבודה (להוציא מהעזרה של הבעל הכרוכה בכך). הבעל העיד שהוא אינו מקבל הוצאות דלק ממעבידו. יחד עם זאת, בקביעת סכום הפיצוי הגלובלי, אני מביא בחשבון כי לא הוגשו ראיות או נתונים לגבי מסומות הנסיעות ועלותן. אני פוסק פיצוי בסך 750 ₪ בצירוף ריבית והפרשי הצמדה מיום 11.95.11 (מועד אמצע בין הניתוחים).

22

23. מש שר לעתיד, התובעת מסוגלת ללכת (למרות הצליעה שלה) אך מוגבלת בהליכה למרחקים או ברגליים. היא גם יכולה לנהוג. יחד עם זאת, סביר כי היא תאלץ לעשות שימוש מוגבר במוניות למקומות שאליהם היא חיתה הולכת ברגל אלמלא הנכות.

(אנא פוסק לה פיצוי גלובלי בשיעור של 14425 ₪ (המבוסס על 80 ₪ לחודש X 180.3109 מקדם תהיחן לעוד 20 שנה).

28

הפסדה שתכרות

30

24. התובעת עובדת כמנהלת המחלקה למידע למיחשוב בארכיון המדינה שבמשרד ראש הממשלה. שכרה שולם לה במהלך היעדרויותיה הארוכות מהעבודה על חשבון ימי מחלה וימי חופשה.

33

25. התובעת טוענת כי הפסידה תוספת כונוניות למשך 18 חודשים בסך כולל של 21,829 ₪. היא מתבצעת על תעודת עובד ציבור ממדור השכר של המשרד שבה היא עובדת.

ב"כ הנתבעת הצליח להראות במהלך חקירתה הנגדית של התובעת כי גם בחודש שבסמוך לאחר אחדות הניתוחים שהיא עברה, כאשר היא היתה באי כושר מלא, קיבלה התובעת את התוספת בגין כווננות. לתובעת לא היה הסבר לדבר. (ראה עמ' 6 ו-7 לפרוטוקול הדיון שבו העידה). לא הוזמן עד מטעם משרד ראש הממשלה כדי להסביר את הסתירה. לאור זאת, לא הוכח כי מדובר בתוספת לשכר התלויה בביצוע כוונות בפועל שהתובעת הפסידה בגלל מצבה הרפואי. לכן, הדרישה נדחת.

6

26. התובעת דורשת פיצוי בגין הפסד שכר בעלה, המוערך על ידי הבעל בסכום של \$3,000 לחודש, בשלגאי יציאתו בעקבות התאונה והשלכותיה לשליחות מטעם משרד החוץ כשגריר. כמו-כן, היא דורשת את הפסד השכר שהיה צפוי לה (כ-\$1,000 לחודש) כאשר שגריר.

כפי שכבר נקבע בפרק שדן בעזרה בעבר, לא הובאה תשתית ראייתית מספקת כדי להוכיח כי הבעל החמיץ יציאה לשליחות נוספת כשגריר. בנוסף, לא הוכח שיעור הנזק הנטען. הדרישה נדחת.

13

27. הצדדים הסכימו שהתובעת ניצלה 153.5 ימי מחלה ו- 22 ימי חופשה בעקבות התאונה. הוסכם כי ב"כ התובעת רשאי להשלים ראיות בכתב לגבי ההפסד בפועל שנגרם לתובעת עקב ניצל אותה ימי מחלה וימי חופשה, לאחר יציאתה של התובעת לפרישה מוקדמת בחודש אוגוסט 2001. (עמ' 15 לפרוטוקול מיום 30.4.01 ש' 29-25).

עוד הוסכם כי לאחר יציאתה של התובעת לפרישה מוקדמת, ינהלו הצדדים משא ומתן בנסיון להגיע להסכמה לענין דרישת התובעת לקבלת פיצוי בגין פרישתה המוקדמת מהעבודה, ואם לא יגיעו להסכמה, יבקשו הכרעה של בית המשפט בסוגיה (עמ' 4 לאותו פרוטוקול, ש' 26-14). לאות זאת, אני מורה לב"כ התובעת להגיש בקשה בכתב בצירוף תעודת עובד ציבור ואז מסמכים ממדגב השכר של משרד ראש הממשלה המוסכמים על ב"כ הצדדים, לגבי שתי הדרישות שנתרו. הבקשה תוגש עד ליום 15.10.01 ותדון כבקשה בכתב, אלא אם כן אמצא לנכון לקיים דיון בנושא.

24

חלק 2 של הנתבעת בפיצוי

26

28. לאור ההסכמה בדבר החבות (סעיף 2 דלעיל), תשלם הנתבעת לתובעת 52% מסך הסכומים שפסקתי לעיל.

29

הוצאת משפט

31

29. הנתבעת תשלם לתובעת הוצאות משפט וכן שכ"ט עו"ד בשיעור של 17.5% מסך הסכומים שנפסקו + מע"מ.

34

35

המשפט הדיון

1

30. לאור האמור בסעיף 27 דלעיל, יובא התיק לעיוני לכתובת פסק-דין משלים ביום 1.12.01.

3

המזכירות תודיע.

ניתן היום ' באב, תשס"א (30 ביולי 2001) בהעדר הצדדים

5

שמעון פיינברג, שופט

6

נוסת זה כפוף לשינויי עריכת וניסוח